

1

2 **Lausuntopyynnön diaarinumero: OM 27/41/2015**

3

4 Oikeusministeriölle:

5 Kirjaamo

6 Tuula Majuri

7 Anu Mutanen

8

9 **Lausuntopyyntö: Luottamuksellisen viestin salaisuus – Perustuslakisääntelyn tarkistaminen**

10

11 Ensinnäkin isot kiitokset lausuntomahdollisuudesta koskien luottamuksellisen viestin salaisuutta
12 käsittelevän perustuslakimuutoksen ehdotusta.

13

14 Aihe on tietysti erittäin tärkeä ja ajankohtainen.

15

16 Tässä kohtaa voi todeta seuraavaa tästä lausunnosta:

17

- 18 • Tämä lausunto on vain yhden kansalaisen eri tavoin perusteltu mielipide
- 19 • Lausunto ei edusta minkään virallisen tai epävirallisen yhteisön virallista kantaa
- 20 • Lausunto ei sisällä liike- tai ammattisalaisuuksia
- 21 • Lausunto on julkinen ja vapaassa jaossa
- 22 • Lausunnon voi julkaista asianmukaisella www-sivulla.

23

24 Tämä lausunto on siis yksittäisen kansalaisen kirjoittama lausunto, joten se ei edusta minkään
25 rekisteröidyn tai rekisteröimättömän yhteisön virallisia kannanottoja.

26

27

28 Liite 1 sisältää tietoa tekijänoikeuksista, lisensseistä ja vastuulausekkeista.

29

30

31 Ystävällisin terveisin

32

33

34 Jukka S. Rannila

35 Suomen kansalainen

36

37 Allekirjoitettu sähköisesti

38

39

40

41 [Jatkuu seuraavalla sivulla]

42

43

44 Asiakirjan tunnus / EDK / 17 / versio 1

45

46 Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien
47 järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.

48

49 Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä
50 uusimman version hankkimiseksi.

51

52 Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös
53 lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.

54

55 Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

56

57 Joitain rajauksia

58

59 Tämä lausunto käsittelee pääasiassa luottamuksellista sähköistä viestintää.

60

61 Aluksi: kansalaisten turhaa pelottelua pitäisi välttää!

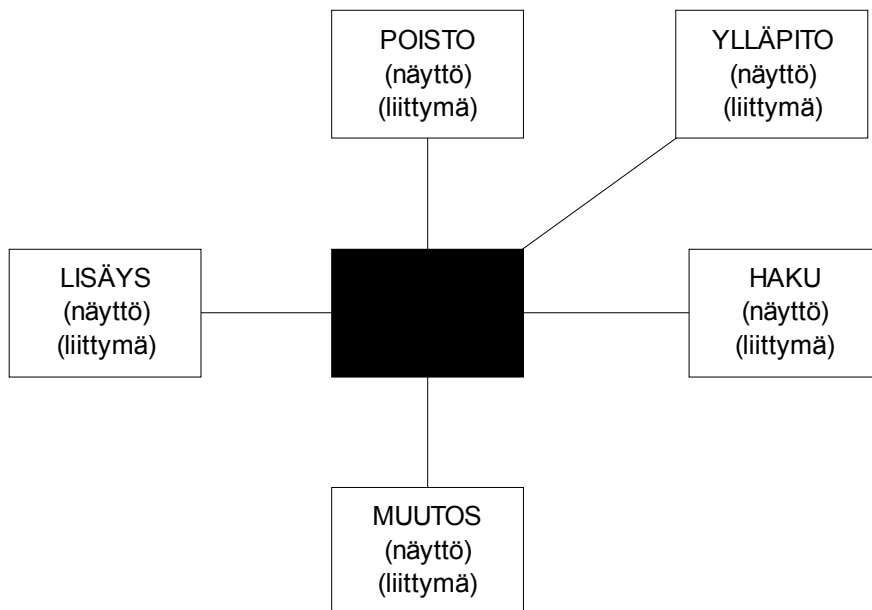
62

63 Aluksi täytyy todeta, että perustuslaillinen oikeus viestinnän salaisuuteen on hyvin tärkeä asia.
64 Tässä kyselyssä on kyse viestinnän salaisuuteen liittyvä heikennys, joten tällainen heikennys
65 pitääkin perustella erittäin hyvin huomioiden perustuslain määräykset. Toisaalta ihmisten pelottelua
66 erilaisilla terroristi-iskuilla pitäisi välttää.

67

68 Perustoiminnot kaikille tietojärjestelmille – musta laatikko

69



70

71

72 Tässä kohtaa voi todeta kaikkien tietojärjestelmien perustoiminnot: haku, lisäys, poisto, muutos ja
 73 ylläpito. Tekniikat muuttuvat tietysti kaiken aikaa, mutta nämä perustoiminnot siis löytyvät
 74 edelleenkin.

75

76 Käytännössä moni tietojärjestelmä on ns. musta laatikko, jonka sisältöä tarvitsee harvoin pohtia
 77 erikseen.

78

79 **Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?**

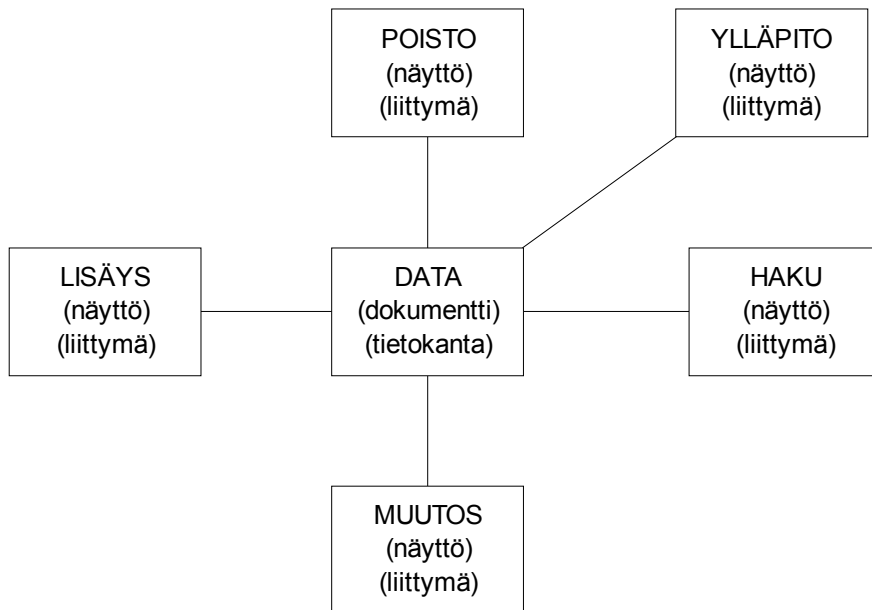
80

- 81 1) **Lyhyesti todeten HAKU on tärkein toiminto kaikissa tietoteknisissä**
- 82 **järjestelmissä.**
- 83 2) **Varmaankin HAKU on tärkein myös luottamuksellisen viestin salaisuudelle.**
- 84 3) **Kaikissa tapauksissa ei tarvitse tietää jonkin tietoteknisen järjestelmän sisäistä**
- 85 **toimintaa.**

86

87 **Perustoiminnot kaikille tietojärjestelmille – valkoinen laatikko**

88



89

90

91 Tässä kohtaa voi todeta ns. valkoisen laatikon järjestelmät, jolloin yksittäisen tietojärjestelmän
 92 sisäinen toiminta on tarkastettavissa erilaisilla tavoilla. Tässäkin kohtaa on edelleen
 93 tietojärjestelmien perustoiminnot: haku, lisäys, poisto, muutos ja ylläpito.

94

95 **Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?**

96

- 97 4) **HAKU on tärkein toiminto myös avoimissa järjestelmissä.**
- 98 5) **Jonkin avoimen tietoteknisen järjestelmän sisältä voidaan saada esille data**

- 99 **dokumentteina ja/tai tietokantoina.**
 100 **6) Toisaalta tällaista tilannetta voi kutsua (ns.) takaportiksi johonkin**
 101 **järjestelmään.**
 102 **7) Voiko lainsäädännöllä määrätä (ns.) takaportin luomista johonkin**
 103 **järjestelmää?**
 104

105 OMA huomio on, että erilaisten takaporttien luominen erilaisiin järjestelmiin johtaa käytännössä
 106 erilaisiin ongelmiin.

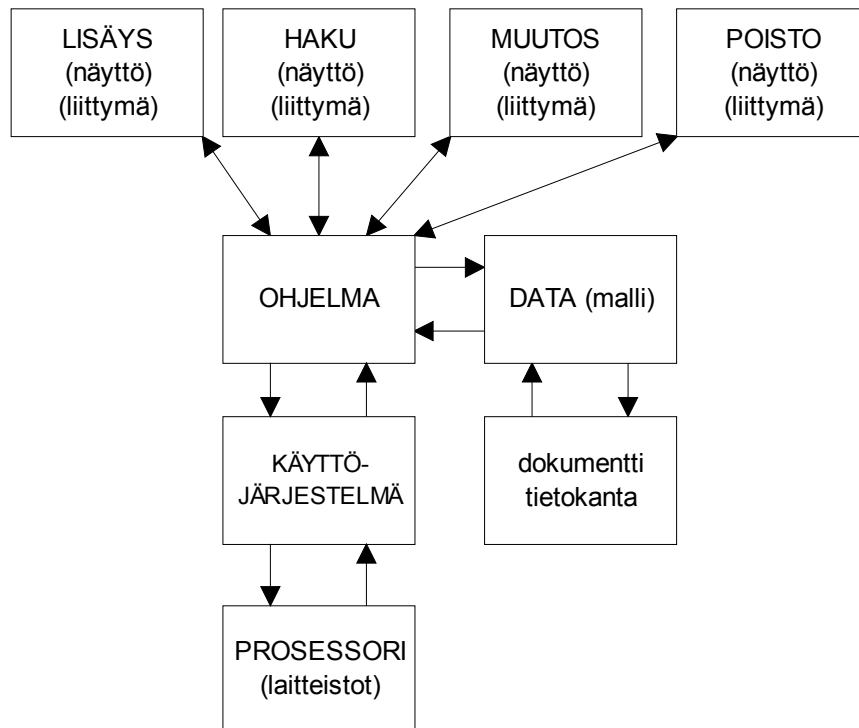
107
 108 **Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?**
 109

- 110 **8) Erilaisten (ns.) takaporttien luomista erilaisiin avoimiin järjestelmiin ei voida**
 111 **hyväksyä.**
 112 **9) Ainoastaan HAKU jostain (avoimet ja suljetut) tietoteknisistä järjestelmistä on**
 113 **ainut hyväksyttävä toiminto.**
 114

115 **Vielä yksi esitys tietojärjestelmistä**
 116

117 Tämän jälkeen voi edelleenkin erotella muutaman perusasian erilaisista tietojärjestelmistä: haku,
 118 lisäys, poisto, muutos, ylläpito, ohjelma, data, datan malli, dokumentti, tietokanta,
 119 käyttöjärjestelmä, laitteisto.

120
 121 Seuraava kuva yrittää kuvata näitä perusasioita erilaisina suhteina.
 122



124

125 Käytännössä erilaiset ohjelmat (eniten erilaisia suhteita) ovat keskeisin osa erilaisia tietoteknisiä
126 järjestelmiä.

127

128 Tässä esityksessä erotellaan kuitenkin vielä erikseen kolme eri osatekijää: omistus, sopimus ja
129 jäsenyys. Lisäksi on huomioitava, että eri perustoimintoihin liittyy joukko erilaisia standardeja.

130

	Omistus Jäsenyys Sopimus	Standardit	AVOIN	SULJETTU
1. Laitteisto				
2. Käyttöjärjestelmä				
3. Ohjelmat				
4. Tietomalli / Käsitelmä				
5. Tiedosto				
6. Tietokanta				
7. Viestintä				
8. Haku / Liittymä				
9. Lisäys / Liittymä				
10. Poisto / Liittymä				
11. Muutos / Liittymä				

131

132 Nyt voi todeta tietysti, että **taulukko ei ole mikään lopullinen totuus**, vaan sisältää vain yhden
133 tietotekniikasta kiinnostuneen henkilön esitystä tietotekniikan sisällöstä. Avuksi taulukko voi olla
134 kuvattaessa nykyistä tietotekniikan tilannetta jossain yhteisössä. Jokaisesta taulukon soluun voi
135 laittaa erilaisia tietoja yhteisön käyttämän tietotekniikan eri osa-alueilta. Lisäksi voi tehdä huomion,
136 että eri toimintoihin (järjestelmän osiin) liittyy eritasoisia omistuksen, sopimuksien ja jäsenyyksien
137 yhdistelmiä. Lisäksi eri standardeilla on erilaisia avoimuuden asteita.

138

139 **Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?**

140

141 **10) Eri järjestelmillä on erilaisia omistajia järjestelmien eri osissa.**

142 **11) Eri järjestelmissä on erilaisia ohjelmia.**

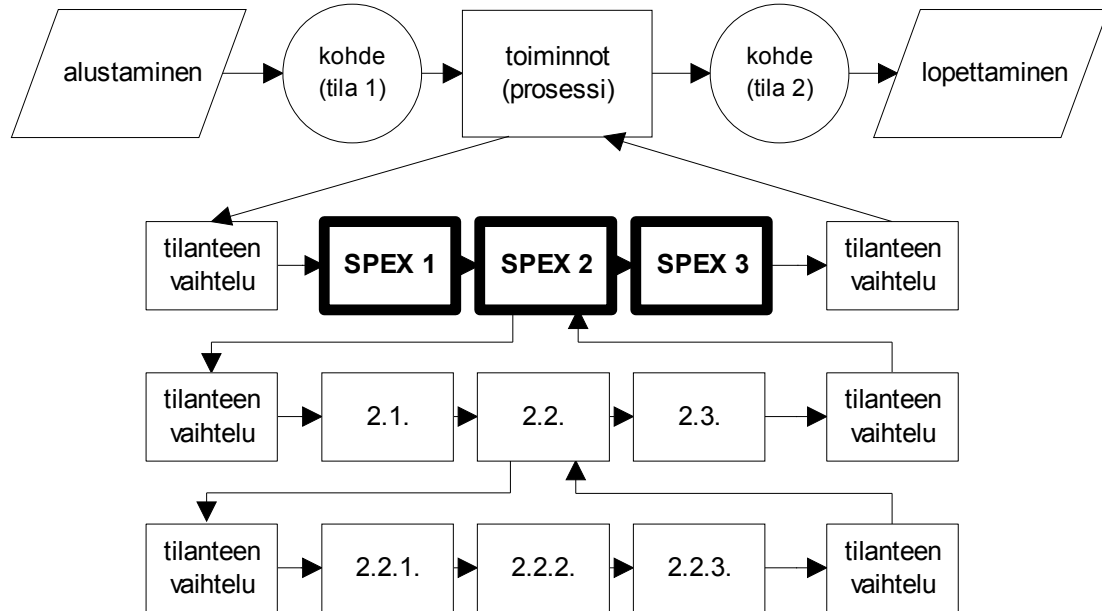
143 **12) Järjestelmien omistajille määrättävät tietopyynnöt vaativat tietysti omat**
144 **(lainsäädännölliset) perustelunsa.**

145

146 **Prosessimalleista ja tarkoista määrittämisistä (SPEX)**

147

148

149
150

151 Tietojärjestelmien avulla toteutetaan osittain tai kokonaan sähköisiä prosesseja, vaikkakin oikeassa
 152 tilanteessa on aina tilanteen vaihtelua. Erilaisia prosesseja ja prosessien osia voidaan tietysti
 153 sähköistää. Käytännössä prosessien sähköistämisen vuoksi on määriteltävä hyvin yksityiskohtaisia
 154 kohtia (SPEX) prosessiin, koska tietokoneiden toiminta on hyvin yksityiskohtaista.

155

156 **Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?**

157

158 **13) Erilaiset tietopyynnöt voidaan määritellä hyvin tarkasti (SPEX).**

159 **14) Erilaisille tietopyynnöillä pitää olla omat hyvin tarkat määrittelyt (SPEX).**

160 **15) Tietystikin erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä kehitetään koko ajan lisää.**

161 **16) Uusia tietoteknisiä järjestelmiä kehitetään koko ajan lisää.**

162 **17) Tietopyynnöt jatkossa kehitettävissä uusiin tietojärjestelmiin pitää määritellä
 163 hyvinkin tarkasti (SPEX).**

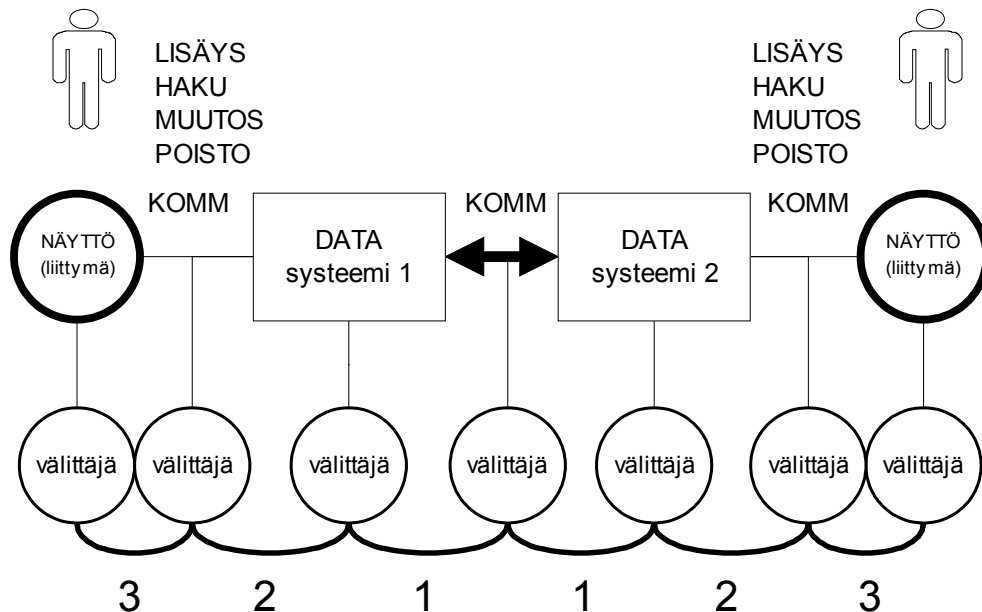
164

165 **Erilaisten välittäjien huomiointi tietopyynnöissä**

166

167 [Jatkuu seuraavalla sivulla]

168



169
170

171 Tähän kohtaan voi todeta erilaiset välittäjät eri systeemien/järjestelmien välillä. Käytännössä
172 tietopyyntö voi koskea samaan aikaan useampaa toimijaa – eli myös välittäjiä. Tämän vuoksi voi
173 tehdä muutaman ehdotuksen:

174

- 175 **18) Samalla tietopyynnöllä voidaan tehdä HAKUjen pyyntö useammalle välittäjälle**
176 **samaan aikaan.**

177

178 **Ehdotuksia huomioitavaksi luottamuksellisen viestin salaisuuden perustuslakisääntelyn**
179 **tarkistamisen kannalta**

180

181 Edellä olevan perusteella voi esittää muutaman ehdotuksen:

182

- 183 **19) HAKU erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä on määriteltävä hyvin tarkasti.**
184 **20) HAKU erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä voidaan määritellä asetuksilla.**
185 **21) Jokainen HAKU erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä pitää perustella hyvin**
186 **tuomioistuimelle.**

187

188 Lyhyesti todeten laissa voidaan määritellä luottamuksellisen viestin seurannassa käytettävät
189 periaatteet, mutta myös hyvin perusteluilla asetuksilla voidaan täydentää lakia.

190

191 Yksi hyvä esimerkki voisi olla tuomioistuimen antama lupa sähköpostiliikenteen seurantaan.
192 Käytännössä asetuksella voisi määritellä lupamenettelyn sähköpostiliikenteen seurantaan, jolloin
193 asetuksessa määriteltäisiin hyvin tarkasti tietopyyntö koskien sähköpostiliikenteen seurantaan.

194

195 Esimerkkinä sähköpostiliikenne on mielestäni kokoelma luottamuksellisia viestejä, joihin pätee
196 luottamuksellisiin viesteihin liittyvä lainsäädäntö. Lisäksi asetuksessa pitäisi määritellä hyvin

197 tietopyyntö, jolla määriteltäisiin tarkasti yksityiselle sähköpostioperaattorille lähetettävä tietopyyntö
198 tuomioistuimen antamalla luvalla.

199

200 Toinen hyvä esimerkki voisi olla tuomioistuimen antama lupa matkapuhelimien käyttöön liittyvään
201 seurantaan. Asetuksella voisi määritellä tietopyynnot matkapuhelimien käyttöön liittyvään
202 seurantaan, jolloin yksityisille matkapuhelinoperaattoreille lähetettävät tietopyynnot voidaan
203 määritellä hyvinkin tarkasti.

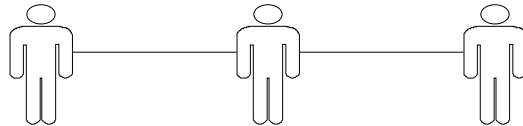
204

205 Käytännössä yksi osa asetuksia voisi olla erilaisten lomakkeiden määrittely erilaisille
206 tietopyynnöille, jolloin lomakkeille voidaan laittaa kaikki tietopyyntöön liittyvät asiat. Tämän
207 jälkeen voi tuomioistuin antaa luvan viestien seurantaan oikein täytettyyn lomakkeeseen perustuen.

208

209 **Eri henkilöiden suhteista?**

210



211

212

213 Käytännössä tietopyynnot voivat koskea useampaa henkilöä, jolloin voidaan selvittää erilaisia
214 yhteyksiä eri henkilöiden välillä.

215

216 **22) Jokainen HAKU koskien eri henkilöitä pitää perustella hyvin tuomioistuimelle.**

217 **23) Jokaisen henkilön tietoja varten tehty HAKU pitää perustella erikseen.**

218

219 **Lopuksi: kansalaisten turhaa pelottelua pitäisi välttää!**

220

221 Loppujen lopuksi täytyy todeta, että perustuslaillinen oikeus viestinnän salaisuuteen on hyvin tärkeä
222 asia. Tässä kyselyssä on kyse viestinnän salaisuuteen liittyvä heikennys, joten tällainen heikennys
223 pitääkin perustella erittäin hyvin huomioiden perustuslain määräykset.

224

225 Tietysti erilaisen rikollisuuden selvittäminen on tärkeä asia.

226 Toisaalta ihmisten pelottelua erilaisilla terroristi-iskuilla pitäisi välttää.

227

228 Mahdollisten terroristi-iskujen päälle emme todellakaan kaipaa mitään poikkeusolojen
229 lainsäädännön käyttöönottoa.

230

231 Jotkut toimijat eri maissa ovat vaatineet poikkeusolojen lainsäädännön käyttöönottoa terroristi-
232 iskujen jälkeen, mutta Suomessa meidän pitäisi välttää tällaisia äärimmäisiä toimenpiteitä.

233

234

235 [Jatkuu seuraavalla sivulla]

236

237

238

239 DISCLAIMERS

240

241 Legal disclaimer:

242 All opinions in this opinion paper are personal opinions and they do not represent opinions of any legal entity I am
243 member either by law or voluntarily. This opinion paper is only intended to trigger thinking and it is not legal advice.

244 This opinion paper does not apply to any past, current or future legal entity. This opinion paper will not cover any of the
245 future changes in this fast-developing area. Any actions made based on this opinion is solely responsibility of respective
246 actor making those actions.

247

248 Political disclaimer:

249 These opinions do not represent opinions of any political party. These opinions are not advices to certain policy and
250 they are only intended to trigger thinking. Any law proposal based on these opinions are sole responsibility of that legal
251 entity making law proposals.

252

253 These opinions are not meant to be extreme-right, moderate-right, extreme-centre ¹, moderate-centre, extreme-left or
254 moderate-left. They are only opinions of an individual whose overall thinking might or might not contain elements of
255 different sources. These opinions do not reflect past, current or future political situation in the Finnish, European or
256 worldwide politics.

257

258 These opinions are not meant to rally for a candidacy in any public election in any level.

259

260 Content of web pages:

261 This text may or may not refer to web pages. The content of those web pages is not responsibility of author of this
262 document. They are referenced on the date of this document. If referenced web pages are not found after the date when
263 this document is dated, that situation is not responsibility of the author. All changes done in the web pages this
264 document refers are sole responsibility of those organisations and individuals maintaining those web pages. All illegal
265 content found on the referred web pages is not on the responsibility of the author of this document, and producing that
266 kind content is not endorsed by the author of this document.

267

268 Use of broken English

269 This text is in English, but from a person, whose is not a native English-speaking person. Therefore the text may or may
270 not contain bad, odd and broken English, and can contain awkward linguistic solutions.

271

272 COPYRIGHT

273

274 This opinion paper is distributed under Creative Commons licence, to be specific the licence is "Attribution-
275 NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)". The text of the licence can be obtained from
276 the following web page:

277 <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

278 The English explanation is on the following web page:

279 <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

280

281

282



1 Based on the Finnish three-party system there is a phenomenon called extreme-centre in Finland. The 2011 parliamentary elections in Finland challenged the three-party system, since three "old" parties were not traditionally as the three largest parties. On 2015 this "new" party is part of the current Finnish Government. We all must be interested about this new development in Finland.